

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO
ĮSTATYMO NR. VIII-729 23 IR 23¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 4, 10, 17 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

	Pastabos ir pasiūlymai	Ekonomikos ir inovacijų ministerijos argumentai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
1.	<p>Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (2022-03-25 raštas Nr. 3-448)</p> <p>3. VSTVND įstatymo projekte dėstomą 23¹ straipsnio 5 dalį siūloma papildyti 6 punktu, kuriame būtų nustatomas bendrasis reikalavimas kandidatui į kolegialaus organo narius – <i>nevykdyti tokios veiklos ir neatlikti tokių funkcijų, kurios yra susijusios su tos ūkio sektoriaus šakos, kurioje veikia įmonė, į kurios kolegialų organą kandidatuojama, politikos formavimu.</i> Atkreiptinas dėmesys, kad nors šis reikalavimas jau yra nustatytas Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos apraše, tačiau siūlytina papildomai įvertinti šio reikalavimo nustatymo tikslingumą. Visų pirma, teisės aktuose nėra nustatyta, kas laikytina politikos formavimu ir kokie asmenys galėtų būti laikytini politikos formuotojais, todėl kolegialių organų atrankas inicijuojantys subjektai, turėdami užtikrinti šio reikalavimo laikymąsi formuojant kolegialius organus, susiduria su minėtos nuostatos taikymo ir aiškinimo problematika.</p> <p>Energetikos ministerijos vertinimu, asmenys, formuojantys politiką konkrečioje ūkio sektoriaus, kurioje veikia įmonė, šakoje, geriausiai išmano įmonės veiklos specifiką, strateginių tikslų turinį, todėl geriausiai gali prisidėti prie įmonės siektinų tikslų ir rezultatų įgyvendinimo. Jeigu būtų neatsižvelgta į siūlymą atsisakyti minėto reikalavimo, siūlytina įvertinti galimybę apibrėžti politikos formavimo sąvoką ir (ar) nustatyti gaires, kuriose būtų atskleidžiamas politikos formavimo turinys.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Ši nuostata reikalinga, siekiant išvengti interesų konfliktų. Atsižvelgiant į Vidaus reikalų ministerijos pastabą, šis punktas patikslintas, kad būtų aiškiau, kokiems asmenims taikytina ši nuostata. Politikos formavimo sąvoka naudojama Vyriausybės įstatyme, todėl poreikis ją apibrėžti turėtų būti vertinamas šio įstatymo keitimo kontekste.</p>
2.	<p>Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2022-03-30 raštas Nr. ((12.21Mr)-5K-2204689)-6K-2201951 (analogiškas pastabas pateikė ir AB „Ignitis grupė” 2022-03-28 raštu Nr. SR_2022-40)</p> <p>3. <...> Kartu norėtume atkreipti dėmesį, kad Įstatymo projekto 23¹ straipsnio 7 dalies 2 punkte siūlomų nustatyti nepriklausomumo reikalavimų taikymas neįvertina akcinių bendrovių, kurių akcijos įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje, specifikos. Atsižvelgus į akcijų viešą</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Valstybės valdomoms bendrovėms turėtų būti taikomi aukštesni valdysenos standartai, lyginant</p>

	<p>prekybą ir kitus rinkose taikytinus investavimo instrumentus, per kuriuos gali būti įgyjamos tokios bendrovės akcijos, šių akcijų galutiniu naudos gavėju tam tikrą periodą gali būti laikomas kandidatas į kolegialų organą. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme nustatyta akcijų skaičiaus riba, kuriai esant kolegialaus organo narys nėra laikomas nepriklausomu. Tai siejama su akcijų skaičiumi, kuris gali daryti reikšmingą įtaką bendrovėje priimamiems sprendimams: akcijos suteikia ne mažiau kaip 1/5 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime. Atsižvelgdami į tai, manytume, kad nepriklausomumo kriterijus, sietinas su metų trukmės periodu nebūti akcininku, laikytinas pertekliniu, o siūlomų nuostatų taikymas praktikoje nebūtų užtikrintas, todėl siūlome jo atsisakyti.</p>	<p>su privataus kapitalo bendrovėmis, todėl siekiant išvengti bet kokių galimų interesų konfliktų, reikalavimas ne mažiau kaip metus nebūti bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės ar susijusio juridinio asmens akcininku yra reikalingas.</p>
4.	<p>Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (2022-04-04 raštas Nr. 4-01-2860)</p> <p>1. Projekto 1 straipsniu siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Turto įstatymas) 23 straipsnio 1 dalį ir nustatyti, kad „Valstybės, kaip valstybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybės įgaliotos institucijos Vyriausybės nustatyta tvarka. Savivaldybių, kaip savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvių, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina savivaldybių administracijų direktoriai, vadovaudamiesi Vyriausybės nustatyta tvarka ir rekomendacijomis“.</p> <p>Kaip nurodoma Projekto aiškinamajame rašte, siūlomomis nuostatomis, numatančiomis, kad savivaldybės įmonių ir kitų teisinių formų juridinių asmenų dalyvių turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina savivaldybių administracijų direktoriai, siekiama aiškiai įvardinti, kuri savivaldybės vykdomoji institucija tokias teises įgyvendina.</p> <p>Specialiųjų tyrimų tarnyba atkreipia dėmesį, kad pagal galiojančio Turto įstatymo 23 straipsnio 1 dalies nuostatas, savivaldybių, kaip juridinių asmenų dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina savivaldybių vykdomosios institucijos. Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – Vietos savivaldos įstatymas) 3 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 29 straipsnio nuostatas savivaldybės vykdomosios institucijos yra savivaldybės administracijos direktorius ir jo pavaduotojai. Taigi, pagal minėtą įstatymą savivaldybės vykdomųjų institucijų daugetas įmanomas tik tuo atveju, jeigu savivaldybėje steigiamą (steigiamos) savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo (pavaduotojų) pareigybės.</p> <p>Atsižvelgiant į išdėstytą (kadangi Projekto aiškinamajame rašte siekiama išspręsti problematika plačiau nepaaiškinama) galima daryti išvadą, kad minėtais siūlymais Projekto rengėjai siekia nustatyti teisinį reglamentavimą, pagal kurį savivaldybės, kaip juridinių asmenų dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendinti galėtų tik savivaldybių administracijų direktoriai, o ne jų pavaduotojai.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>1 pastaba grindžiama aiškinamajame rašte nurodyta informacija. Įvertinus šią pastabą kartu su susijusiomis kitų institucijų pastabomis patikslintas aiškinamasis raštas. Pažymėtina, kad siūlomais pakeitimais siekiama panaikinti koliziją, kai Vietos savivaldos įstatymas nustato, kad juridinio asmens dalyvio turtines ir neturtines teises bei pareigas įgyvendina savivaldybės administracijos direktorius, o galiojantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas nustato, kad tai atlieka savivaldybių vykdomosios institucijos.</p> <p>Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 7 punktas įvardina juridinių asmenų, įskaitant ir savivaldybės valdomas įmones, dalyvio turtines ir neturtines teises įgyvendinančią savivaldybės vykdomąją instituciją – savivaldybės administracijos direktorių – ir nustato jo kompetenciją šioje srityje, t. y. savivaldybės administracijos direktorius koordinuoja ir kontroliuoja</p>

<p>Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, minėti Projekto siūlymai svarstyti šiuo aspektu: Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalis (1 – 17 punktai) nustato savivaldybės administracijos direktoriaus funkcijas, o minėto straipsnio 8 dalies 7 punktas nustato, kad savivaldybės administracijos direktorius koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, įgyvendina juridinio asmens dalyvio turtines ir neturtines teises bei pareigas ir atlieka kitas pagal įstatymus ir savivaldybės tarybos sprendimus jam priskirtas savivaldybės juridinių asmenų valdymo funkcijas. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 7 dalies nuostatas savivaldybės administracijos direktorius jam įstatymų nustatytus ir savivaldybės tarybos perduotus įgaliojimus (išskyrus 29 straipsnio 8 dalies 4 ir 5 punktuose nustatytus įgaliojimus), turi teisę, kiek ji neapribota savivaldybės tarybos sprendimu, pavesti vykdyti savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui (pavaduotojams).</p> <p>Taigi, manytume, kad Projekto priėmimo atveju susidarytų įstatyminių nuostatų kolizija ir teisinis neaiškumas dėl jų taikymo, nes pagal Turto įstatymą savivaldybės, kaip juridinių asmenų dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendinti galėtų tik savivaldybių administracijų direktoriai, tačiau pagal kitą (t. y. Vietos savivaldos įstatymą) tokios funkcijos galėtų būti pavedamos ir savivaldybių administracijų direktorių pavaduotojui.</p> <p>Siekiant išvengti įstatyminių nuostatų kolizijos, siūlytume apsvarstyti ir Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 7 dalies nuostatą (esant poreikiui ir 8 dalies 7 punkto nuostatų) suderinimo su Projektu siūlomomis nuostatomis tikslingumą.</p> <p>2. Pagal Projektu siūlomas nuostatas savivaldybių, kaip juridinių asmenų dalyvių, turtines ir neturtines teises ir pareigas savivaldybių administracijų direktoriai įgyvendintų vadovaudamiesi Vyriausybės nustatyta tvarka ir rekomendacijomis.</p> <p>Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, privalomojo pobūdžio teisinį reglamentavimą nustatanti teisės aktą (jeigu Projekte minimos rekomendacijos tokį nustatytų) turėtų būti vengiama įvardinti „rekomendacijomis“, kadangi tokia sąvoka suponuoja nuomonę apie teisės akto nuostatų neprivalomumą. Dėl minėtos priežasties, siekiant išvengti savivaldybės administracijų direktorių diskrecijos (pavyzdžiui, kada Vyriausybės rekomendacijų nuostatos bus interpretuojamos subjektyviai (savo nuožiūra)), siūlytume apsvarstyti minėtų Projekto nuostatų tobulinimo tikslingumą Vyriausybės priimamą teisės aktą įvardinant kitaip (pavyzdžiui: nekonkretizuoti kad „<...> vadovaudamiesi <...> ir rekomendacijomis“, o nurodant, kad „<...> vadovaudamiesi Vyriausybės nustatyta tvarka ir kitais teisės aktais“.</p> <p>Dėl Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4, 10, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau šiame skirsnyje – Projektas) teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:</p> <p>5. Projektu teikiamais siūlymais dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo (toliau – Įmonių įstatymas) 4 straipsnio 2 ir 3 dalies, 17 straipsnio 2 dalies ir 20 straipsnio 2 dalies nuostatų numatoma galiojančiame įstatyme vartojamą sąvoką „savivaldybės</p>	<p>viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, įgyvendina juridinio asmens dalyvio turtines ir neturtines teises bei pareigas ir atlieka kitas pagal įstatymus ir savivaldybės tarybos sprendimus jam priskirtas savivaldybės juridinių asmenų valdymo funkcijas. Be to, pagal Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 1 punktą savivaldybės administracijos direktorius tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais. Pažymėtina ir tai, kad savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos) administracijos direktoriaus pavaduotojas (pavaduotojai) neturi jo (jų) kompetencijai Vietos savivaldos įstatymu priskirtų funkcijų, be to, įgaliojimai pavaduotojams priskiriami ne įstatymais, bet savivaldybės administracijos direktoriaus pavedimu, jeigu ši savivaldybės administracijos direktoriaus teisė neapribota savivaldybės tarybos sprendimu.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomi įstatymo pakeitimai neriboja savivaldybės administracijos direktoriaus teisių, kurias jam suteikia kitos Vietos savivaldos įstatymo nuostatos dėl jam suteiktų įgaliojimų pavedimo vykdyti pavaduotojui (pavaduotojams).</p> <p>Manome, kad siūlomos keičiamo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo ir galiojančios Vietos savivaldos įstatymo nuostatos</p>
---	---

	<p>vykdomoji instituciją“ pakeisti į sąvoką „savivaldybės administracijos direktorius“.</p> <p>Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, minėtiems Projekto siūlymais yra aktualios pastabos ir pasiūlymai, išdėstyti dėl Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 ir 231 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.</p>	<p>tarpusavyje neprieštarauja, reguliuoja artimus, tačiau skirtingus teisinius santykius ir turėtų būti taikomos kompleksiskai.</p> <p>Atsižvelgiant į 2 pastabą įstatymo projekte atsisakyta „rekomendacijų“ įvardinimo ir palikta, kad savivaldybių, kaip savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytų akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvių, turtinės ir neturtinės teisės ir pareigos įgyvendina savivaldybių administracijų direktoriai, vadovaudamiesi Vyriausybės nustatyta tvarka, kaip pagal esmę yra sureguliuota šiuo metu galiojančiame įstatyme. Į pastaboje siūlomą papildymą dėl vadovavimosi „kitais teisės aktais“ neatsižvelgta dėl tokio papildymo neapibrėžtumo.</p> <p>Įvertinus 5 pastabą patikslintas aiškinamasis raštas.</p>
5.	<p>Valstybės įmonė Turto bankas (2022-03-29 raštas Nr. (14.4 Mr) SK4-4174)</p> <p>Valstybės įmonė Turto bankas (toliau – Turto bankas) vykdydama jai patikėjimo teise teisės aktų nustatyta tvarka perduotų valstybei ar savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimą, be kita ko, atstovauja Vyriausybės nustatyta tvarka valstybės interesams valdydama, naudodama jai patikėjimo teise perduotas valstybei ar savivaldybėms nuosavybės teise priklausančias akcijas ir jomis disponuodama (Lietuvos Respublikos centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 1 punktas), todėl pagal kompetenciją teikia siūlymą įvertinti galimybę patikslinti VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 1 dalies 1 punktą.</p> <p>Šiuo metu VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 1 dalyje imperatyviai nustatyta, kokie asmenys turi būti valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamame kolegialiaame priežiūros ar valdymo organe:</p> <p>- bent vienas valstybės tarnautojas, atitinkantis šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus (VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 1 dalies 1 punktas);</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Vadovaujantis įstatymo 23¹ straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, valstybės valdomų bendrovių kolegialių organų nariais gali būti išrenkami bet kurios valstybės institucijos valstybės tarnautojai.</p> <p>Kartu su įstatymų projektais parengtas Vyriausybės posėdžio protokolo projektas, kuriame siūloma rekomenduoti ministerijoms, perduodančioms valstybės įmonei Turto bankui į privatizavimo objektų sąrašą įtrauktas valstybės valdomų bendrovių akcijas, iš šių bendrovių stebėtojų tarybų ir valdybų neatšaukti valstybės tarnautojų, einančių šių kolegialių organų narių</p>

<p>- fiziniai asmenys (ne mažiau kaip 1/2 valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės įstatuose nurodyto kolegialaus organo narių skaičiaus), atitinkantys šio straipsnio 5, 6 ir 7 dalyse nurodytus bendruosius, specialiuosius ir nepriklausomumo reikalavimus (toliau – kolegialaus organo nepriklausomi nariai) (VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 1 dalies 2 punktas).</p> <p>Turto bankas, kurio darbuotojų darbo santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas, bet ne Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, galimybės užtikrinti, kad valstybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamame kolegialiaame priežiūros ar valdymo organe būtų bent vienas valstybės tarnautojas, atitinkantis šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus, neturi.</p> <p>Siekiant, kad valstybės valdomos įmonės kolegialiaame organe būtų paskirtas bent vienas šios įmonės akcijų valdytojo atstovas, prašome įvertinti galimybę tikslinti 23¹ straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„1. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamame kolegialiaame priežiūros ar valdymo organe turi būti:</p> <p>1) bent vienas valstybės valdomos įmonės valdytojo darbuotojas ar valstybės tarnautojas, atitinkantis šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus;“.</p>	<p>pareigas.</p>
---	------------------